

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФРОНТ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК

А. І. Рубан, молодший науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів

Через повномасштабну російську агресію проти нашої країни у 2022 р. Україна переживає складний період існування. У цих умовах фахівці бібліотек активно долучаються до допомоги суспільству, вони стають учасниками громадського, культурного та інформаційного фронтів.

Із метою дослідження напрямів діяльності провідних освітянських бібліотек в умовах воєнного стану проаналізовано їхні вебсайти (вебсторінки).

Проведений аналіз показав, що фахівці мережі освітянських бібліотек МОН України і НАПН України проводять різноманітну роботу: беруть участь у волонтерській і благодійній діяльності, допомагають внутрішньо переміщеним особам, територіальній обороні, військовим ЗСУ, дітям, надають психологічну підтримку, проводять наукову, соціокультурну та проєктну діяльність тощо.

Серед заходів, що їх проводили бібліотеки, – науково-практичні конференції, вебінари-практикуми, науково-практичні й науково-методологічні семінари, круглі столи, педагогічні читання (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського); патріотично-поетичні заходи (Бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського НДУ ім. М. В. Гоголя), онлайн-лекторії (Бібліотека Дрогобицького ДПУ ім. Івана Франка). Фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського організували та провели у 2022 й 2023 рр. Всеукраїнські місячники шкільних бібліотек, спрямовані на посилення патріотичного руху в Україні. Проєктну діяльність втілювали Львівська ОНПБ (для дітей внутрішньо переміщених осіб), Бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського НДУ ім. М. В. Гоголя (для вшанування та збереження пам'яті про загиблих студентів, випускників, співробітників і викладачів вишу), НБ УДУ ім. Михайла Драгоманова, Бібліотека Криворізького ДПУ. Тренінги для дітей внутрішньо переміщених осіб та школярів Львова проведено у Львівській ОНПБ. Підготовці актуальних тематичних віртуальних і традиційних книжкових виставок приділяли увагу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, в бібліотеках Київського ОПОПК, КУ ім. Бориса Грінченка, Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, в бібліотеці ім. М. А. Жовтобрюха Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка. Бібліографічні списки й огляди воєнної й патріотичної тематики представлено на вебсайтах ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотеки Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка. На вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського створено постійно оновлюваний інформаційний ресурс «Бібліотеки в реаліях війни», де представлено нормативні документи й корисні ресурси на допомогу освітянам, науковцям, бібліотекарям, батькам. Для узагальнення своєї діяльності під час воєнного стану бібліотеки створюють презентації, доступні для перегляду на їхніх вебсайтах (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського НДУ ім. М. В. Гоголя, Наукова бібліотека Херсонського ДУ).

Проведене дослідження показало, що лише 2 бібліотеки мережі (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та Бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського НДУ ім. М. В. Гоголя) проводять різнопланову діяльність національно-патріотичного спрямування в умовах воєнного стану й оперативно висвітлюють її на власних вебсайтах. А лідером проєктної діяльності стала Львівська ОНПБ, у якій у 2022 р. було проведено 5 занять у межах 3 проєктів.

ВІДОБРАЖЕННЯ ФАКТОГРАФІЧНИХ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ ВЧЕНИХ НАПН УКРАЇНИ В ЕЛЕКТРОННОМУ РЕСУРСІ «ЗНАМЕННІ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ»

*Л. М. Смола, молодший науковий співробітник відділу
науково-освітніх інформаційних ресурсів*

Сучасна бібліотека як інформаційно-комунікаційна система, що виробляє та концентрує ресурси у традиційному й електронному вигляді та сприяє вільному доступу до них, є посередником у соціальній комунікації. Головний критерій оцінювання діяльності бібліотеки – це рівень організації інформаційних ресурсів.

Головною метою діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (далі ДНПБ) є інформаційне забезпечення розвитку національної педагогічної науки, освіти і практики, впровадження досягнень педагогічної науки, передового досвіду в практику роботи навчальних закладів держави, а також підвищення професійного, духовного й культурного рівня науково-педагогічних кадрів, працівників освіти.

З 2007 р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започаткувала випуск щорічного періодичного довідкового видання «Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки». Із врахуванням змін, що відбулися в освіті України в процесі її реформування й модернізації, «Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки» за час свого існування трансформувався від інформаційного видання до фактографічної бази даних «Знаменні та пам'ятні дати в галузі освіти». У контексті виконання наукового дослідження «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проєктування освітнього середовища в умовах цифровізації» постало завдання щодо створення та наповнення відповідної фактографічної бази даних (далі – ФБД). Об'єктами створення записів є: предмети, заходи, персоналії (особи), зокрема, провідні вчені НАПН України. Кожна персоналія, провідний вчений НАПН, описується власним набором полів з відповідного робочого листа. Усі дати, що вводяться, супроводжуються короткими відомостями про особу, які знайдені у друкованих виданнях та інших джерелах. До записів можуть додаватися посилання на файли. У кожному записі є посилання на джерела інформації – як друковані, так і електронні. Записи можуть містити посилання на пов'язані документи – як у поточній ФБД «Знаменні та пам'ятні дати в галузі освіти», так і в електронному каталозі.